

CROATIAN / CROATE / CROATA A1

Standard Level / Niveau Moyen (Option Moyenne) / Nivel Medio

Thursday 13 May 1999 (afternoon) / Jeudi 13 mai 1999 (après-midi) / Jueves 13 de mayo de 1999 (tarde)

Paper / Épreuve / Prueba 1

3h

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

Do NOT open this examination paper until instructed to do so.

This paper consists of two sections, Section A and Section B.

Answer BOTH Section A AND Section B.

Section A: Write a commentary on ONE passage. Include in your commentary answers to ALL the questions set.

Section B: Answer ONE essay question. Refer mainly to works studied in Part 3 (Groups of Works); references to other works are permissible but must not form the main body of your answer.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

NE PAS OUVRIR cette épreuve avant d'y être autorisé.

Cette épreuve comporte deux sections, la Section A et la Section B.

Répondre ET à la Section A ET à la Section B.

Section A: Écrire un commentaire sur UN passage. Votre commentaire doit traiter TOUTES les questions posées.

Section B: Traiter UN sujet de composition. Se référer principalement aux œuvres étudiées dans la troisième partie (Groupes d'œuvres); les références à d'autres œuvres sont permises mais ne doivent pas constituer l'essentiel de la réponse.

INSTRUCCIONES PARA LOS CANDIDATOS

NO ABRA esta prueba hasta que se lo autoricen.

En esta prueba hay dos secciones: la Sección A y la Sección B.

Conteste las dos secciones, A y B.

Sección A: Escriba un comentario sobre UNO de los fragmentos. Debe incluir en su comentario respuestas a TODAS las preguntas de orientación.

Sección B: Elija UN tema de redacción. Su respuesta debe centrarse principalmente en las obras estudiadas para la Parte 3 (Grupos de obras); se permiten referencias a otras obras siempre que no formen la parte principal de la respuesta.

ODJELJAK A.

Napišite komentar na jedan od navedenih tekstova:

1 (a)

11

U jutarnjim satima prešli su most u Hanu i za nepunu uru stigli u Sinj, gdje se četa trebala raspasti, a ljudstvo razići svojim kućama. Prije nego se razidu, podijelit će plijen koji su dotle zajednički nosili i vodili. Pred popaljenom varoši, od koje
5 je ostao samo pepeo, ugljevlje i smeće, zastali su na livadi kraj presušenog potoka. Na njoj su rasli mladi brijestovi i oštra močvarna trava koju je sunce spržilo, a vojska, što je tu logorovala, onečistila izmetom i raskopala koljem za podizanje šatora.

Plijen su - oružje, odjeću, ljude i tri konja - postavili na srijedu. Vojnici se načetili po jedan u polukrugu u velikim razmacima, a Grimani je kao prevodilac stao uz časnika i dva alfijera na hrpu zemlje, malo veću od dva krtičnjaka. Po odobrenju časnika, koji je iz kožne torbe izvukao list papira na kojemu je, ako mu je vjerovati, bila uputa, Grimani je protumačio kako će se plijen
10 raspodijeliti.

Od svekolikog plijena državi, što je organizirala i novčano pomagala ratni pohod, pripada polovica. Ako tko za vrijeme vojne dopadne ropstva, ima se izdvojiti onoliko koliko će biti dovoljno za njegov otkup; ako tko izgubi konja i oružje bez svoje krivnje,
20 izdvaja se toliko da mu se podmiri šteta. Onaj dio plijena što ostaje poslije izdvajanja za državu i oštećene, dijeli se tako da svakom vojniku pripadne jedan dio, podčasnicima kao za dva vojnika a časnicima kao za četiri. Tako piše u zakonu i toga se mora pridržavati svaki vojnik i svaki starješina, bilo mu krivo
25 ili pravo. Po ovoj zakonskoj odredbi, tumačio je Grimani, časnik je sastavio prijedlog raspodjele o kojemu se ne može raspravljati, a tko bude rovario protiv njega ili se drzne usprotiviti, postaje slučaj za Državnu inkviziciju.

Na ime državne polovice odvaja se dvanaest najsnažnijih robova, što je u skladu s dodatnim uputama o podjeli ratne dobiti,
30 koje kažu da državni dio, kad je god to moguće, bude u robovima,

35 jer su prijeko potrebni za popunu gubitaka na galijama, kojih, i pored mnoštva zločinaca što se prikivaju za veslačke klupe, nikad dosta, pa je u ratu teže sastaviti uhranjenu i snažnu veslačku ekipu nego s navoza u more porinuti novu galiju.

40 Dok se robovi dodijeljeni državi ne mogu otkupljivati, pa ma koliko svotu za otkup ponudila njihova rodbina, dotle se robovi što će pripasti privatnim licima mogu nuditi i rodbini i njihovoj državi da ih otkupi, a mogu se, ako imaju vjerodostojna jamca, i sami poslati u svoju zemlju da isprose otkupninu. Ali, dopunska uredba kaže i to da bi bilo poželjno da vlasnici tih robova, iz rodoljubivih pobuda, robove prije prodaju na galiju nego ih daju na otkup, ako taj otkup nije znatno veći od cijene koja se daje za jednog galijota. Štaviše, država ne ostaje samo 45 kod preporuke, ona poreznim olakšicama potiče vlasnika roba da ga proda njoj, a povisivanjem poreznih nameta sprečava ga da jeftino i olako daje na otkup. Zato se preostali robovi dodjeljuju onim ljudima koji će htjeti i znati postupati prema željama države, i preča će im biti zajednička stvar nego vlastita dobit.

Ivan Aralica:

"Duše robova", Zagreb/Sarajevo, 1990.

O čemu je riječ u ulomku?

Glede pripovjedača u ulomku, tko govori, i pripovijeda li cijeli ulomak isti govornik?

Što se time nagoviješta?

Možete li, na temelju ulomka, opisati kako se osjećaju vojnici?

PROLAZIM ZRINJEVCEM,
DOTIČE ME MORE

Prolazim Zrinjevcem, dotiče me more.
Čujem kliktaaj galeba, žamor golog mnoštva.
Brod upravo pristaje uz kavanu Splendid.

To ja možda more u svom srcu nosim
5 i ono zove drugo more po uskim ulicama.
Nedjelja je; maestral ore opustjele pločnike.

Pale se i gase svjetionici duha.
Radost nesputane misli nalazi mjesta
mrtvima i živima.
10 Napokon se našla zagubljena stoljeća.

Ribe izgovaraju svetu tišinu.
Pa i kad podivlja more,
ne utapa se smisao.
Nevera je očišćenje
15 od vječne hrvatske žalosti.

Dotiče me more i ja široko pružam
svoje grane.
Svaki korijen zatreperi
nekim srebrom lista.
20 Javlja se podne s tornja, plima se
diže do krovova.

Veliki smo milijunski brod
koji ne kani odustati.

Slavko Mihalić:

Sabrane pjesme, Zagreb, 1998.

Kako se u pjesmi odnosi slika Zrinjevca prema moru?
Kojim se stihom služi Slavko Mihalić?
Koji su u pjesmi elementi svakodnevno-razgovornog stila?
Koje ideje zastupa pjesnik?

ODJELJAK B

Napišite sastavak potaknut jednom od navedenih teza. Svoj ćete odgovor temeljiti na bar dvama djelima iz Odjeljka 3, kojima ste se bavili. Dopušteno je obazirati se i na druga djela, ali ona ne bi smjela predstavljati glavno polazište Vašem odgovoru.

2. Usporedite način postupanja bilo prirodnog okoliša bilo nadnaravnih sila u dvama od djela kojima ste se bavili.
3. U kojoj mjeri i na koji način bilo ljubav bilo mržnja upravlja činima likova u djelima kojima ste se bavili?
4. Usporedite odnos bilo prema tehničkom napretku bilo prema modernoj civilizaciji, a u autora djela kojima ste se bavili. Kojim se sredstvima izražavaju ta stajališta?
5. "Likovi u književnosti mogu biti jaki ili slabi, zadivljujući ili omraženi, ali oni uvijek moraju biti uvjerljivi." Što neki lik čini uvjerljivim? Prikažite to zorno na temelju djela kojima ste se bavili.
6. Je li potrebno da završetak književnog djela nužno ima "sretan završetak", kako bi zadovoljilo čitatelja? Raspravite to s obzirom na dva ili više djela što ste ih pročitali.